

متن پرسش

سلام علیکم. در یکی از شبکه های اجتماعی با این متن رو به رو شدم. میخواستم نظرتان را در موردش بدانم: ((ژاک ایلول: تکنولوژی یا شرط بندی قرن برخلاف هایدگر، به نظر ایلول، پرسشگری عمیق در مورد این روش جدید بودن در جهان این است که آن را چون یک شرط بندی محسوب کنیم، در واقع شرط بندی قرن. آنچه از خلال تکنولوژی روی می دهد، تسخیر بی قید و شرط طبیعت نیست، بلکه جایگزین کردن محیط تکنیکی به جای محیط طبیعی است. قمار مدرن این است که آیا این محیط جدید، در مقایسه با محیط طبیعی بهتر خواهد بود یا حتی اساسا امکان پذیر است. این شرط بندی را می توان تا حدی نقطه ی مقابل شرط بندی پاسکال دانست، شرط بندی ای که بر سر توانایی انسان برای دانستن و کنترل یا عمل کردن با حسن نیت است. این شرط بندی به هیچ وجه کاری قابل اعتماد نیست. در واقع ایلول در یکی از جدیدترین کتاب هایش از "فریب تکنولوژیک" سخن گفته و حتی فلسفه پوچی را بازتاب محیط تکنیکی و متاثر از آن توصیف می کند. به منظور برجسته کردن این شرط بندی یا ایمان سکولار، به آشکارترین وجه ممکن، ایلول آن را در تقابلی دیالکتیکی با ایمان مذکور در کتاب مقدس قرار می دهد. به عنوان نمونه، در مقام تقابلی دیالکتیکی با "تکنیک"، ایلول بی خانمان؛ معنای شهر بزرگ بر اساس کتاب مقدس (۱۹۷۵) را می نگارد. (اگرچه این اثر در واقع بسیار پیش تر به رشته ی تحریر درآمده سات.) در حالی که تکنولوژی تلاشی بشر برای ساختن ماوای خود در جهان است، انجیل منکر این است که انسان در این جهان حقیقتا در ماوای خود به سر می برد (به انجیل متی ۸:۲۰ و لوقا ۵۸:۹ مراجعه کنید). ایلول در نتیجه ی مطالعات کاملا مبسوط خود در مورد انجیل، موثرتر از اورتگا یا هایدگر قادر است بدیل هایی را برای تکنولوژی [مبتنی بر] تکنیسین پیشنهاد می کند. وی همانند مامفورد، در ارائه بدیل برای روش تکنولوژیک بودن در جهان تخیل قابل ملاحظه ای صرف می کند. اما برخلاف او، بدیل پیشنهادی ایلول صرفا یک تکنولوژی بدیل نیست که بتواند چشم انداز شهر را از حیث زیبایی شناختی دلپذیر سازد. دیدگاه کتاب مقدس در مورد شهر، با دو منظر تکنیکی و زیبایی شناختی در این مورد کاملا متفاوت است. همانند اورتگا (با امید تلویحی اش به فوران جدید و خلاقانه ی فرهنگ) یا هایدگر (با تمایلش به پذیرفتن سرنوشت تکنولوژی مدرن و کارکردن درون این سرنوشت) گاهی اوقات ایلول نیز به این متهم می شود که بحث هایش را بی سرانجام رها می کند و راهنمایی مشخصی در این مورد ارائه نمی دهد. اما وی واقعا رهنمودهای ملموس ارائه می دهد، حتی برای آنان که ساکن وادی ایمان نیستند. در عین حال، شاید بتوان گفت او بیشتر با هایدگر قرابت دارد تا با اورتگا. اما به جای "عزت" یا کناره گیری، ایلول به نفع اخلاق عدم

قدرت استدلال می کند، اخلاقی که برای عمل تکنیکی شدیداً حد و مرز تعیین می کند. اخلاق عدم قدرت - ریشه ی بحث - صراحتاً به این نکته اشاره دارد که انسان ها بپذیرند که نباید به هر کاری که قادرند انجام دهند، مبادرت کنند. با این همه، ... قوانین الهی بیشتری برای مخالفت با تکنولوژی از بیرون وجود ندارد. لذا ضرورت دارد که تکنولوژی را از درون بررسی کرد و تشخیص داد که اگر فرد از اخلاق عدم قدرت پیروی نکند، باید به امکان پذیر نبودن زندگی همراه با تکنولوژی و در واقع ممکن نبودن خود زندگی اذعان کرد. این انتخاب بنیادین پیش ماست ... ما باید به نحوی نظام مند و با طیب خاطر در طلب عدم قدرت باشیم، که البته به معنای پذیرش عجز، تقدیر، رخوت و غیره نیست. بنابراین، این اخلاق عدم قدرت نه تنها قصد محدود کردن تکنولوژی را دارد، بلکه در طلب رهایی (از تکنولوژی) است. از این رو، این اخلاق تنش ها و تعارضات جدیدی را به جهان تکنولوژیک تحمیل می کند و حتی رویه سرپیچی (مانند استعمال مواد مخدر، زیرپا گذاشتن حریم های جنسی و غیره) را در مقابل پدیدارهای کاملاً تکنیکی مطرح می کند. پدیدارهایی که به نوبه ی خود، سرپیچی هایی از نوع مدرن را امکان پذیر می سازند. این اخلاق دستگاه های تلویزیون را خاموش خواهد کرد، ماشین ها را آهسته تر خواهد راند و از مصرف بیش از حد و آلوده کردن محیط زیست دوری خواهد کرد. همه ی این ها می توانند روش های جدیدی برای سخن گفتن و شنیدن، ساختن و ساکن شدن و فکر کردن پدید آورند. روش هایی که نه تنها به نوبه ی خود از آزادی پرسشگری تغذیه می کنند و البته آن را ارتقا می دهند، بلکه می توانند ناشی و همچنین ارتقادهنده ی یک ایمان فراتکنیکی اطمینان بخش نیز باشند. فلسفه ی تکنولوژی چیست؟ کارل میچم))

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: همان طور که ملاحظه می فرمایید در این بحثی نیست که این تکنولوژی نه با روح انسان رفاقت دارد و نه با طبیعت و باید با نگاهی درست به انسان و طبیعت از آن آزاد شد. متفکران غربی هم چاره ای ندارند جز آن که با آموزه های دینی مشکل را حل کنند ولی به همان اندازه که انجیل به جهت تحریفاتی که دارد، در جای خود نیست، به همان اندازه بشر امروز نمی تواند با کتاب مقدس مشکل خود را با تکنولوژی حل کند. آری! تنها راه، برگشت به زندگی دینی است و با تقوای لازم این کار عملی است و فکر می کنم با رویکرد جدی به اسلام این کار عملی است و تفکرات امثال هایدگر به عنوان تذکر برای رجوع به دین مفید خواهد بود. موفق باشید